

Metodyka pracy wychowawczo - opiekuńczej I - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Metodyka pracy wychowawczo - opiekuńczej I
Kod przedmiotu	05.0-WP-PEDP-MW01
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika / Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i profilaktyka
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2018/2019

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ • dr Elżbieta Turska • dr Krzysztof Zajdel

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Laboratorium	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Poznanie ogólnej metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej, kształtowanie kompetencji refleksyjnego praktyka – opiekuna – wychowawcy oraz umiejętności tworzenia i modyfikacji warsztatu opiekuna-wychowawcy. Poznanie i adekwatne, refleksyjne zastosowanie metod i form pracy opiekuńczo-wychowawczej. Rozwijanie kompetencji metodycznych z zakresu pracy opiekuńczo-wychowawczej: rozwijanie umiejętności dostosowania metod i form pracy do wymagań grupy; rozwijanie umiejętności przygotowania dokumentacji pracy opiekuńczo-wychowawczej (scenariusze zajęć); uświadomienie indywidualnych zasobów i ograniczeń w pracy opiekuńczo-wychowawczej; rozwijanie umiejętności interpersonalnych potrzebnych w pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Wymagania wstępne

Znajomość teoretycznych podstaw opieki i wychowania, psychologii

Zakres tematyczny

Wykłady

Wprowadzenie do ogólnej metodyki opieki i wychowania. Zakres i przedmiot metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej; relacje między wiedzą ogólną, metodyką a praktyką, funkcje metodyki, rodzaje twierdzeń, źródła treściowe metodyki opieki i wychowania, metodyki szczegółowe w pracy opiekuńczo-wychowawczej, warsztat opiekuna-wychowawcy. Modelowanie i optymalizowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej. Planowanie (projektowanie) w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Podstawowe operacje składające się na proces planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej. Zalety zapisanego planu. Cechy dobrego planu. Trudności w planowaniu pracy opiekuńczo-wychowawczej. Źródła treściowe planu działania opiekuńczo-wychowawczego. Podstawowe kategorie treściowe planu. Struktura i możliwości konstruowania planu działania opiekuńczo-wychowawczego. Rodzaje planów w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Standardy usług opiekuńczo-wychowawczych i nadzór nad ich realizacją. Program opieki indywidualnej oraz instytucji opiekuńczo-wychowawczej (dochodzenia do standardów). Stopnie awansu zawodowego (program rozwoju zawodowego nauczyciela, opiekuna-wychowawcy). Diagnoza, ocenianie i ewaluacja w procesie opiekuńczo-wychowawczym (aspekt jednostkowy, grupowy, instytucjonalny). Formy i metody opieki ich związek z efektywnością opieki i wychowania. (Rozumienie pojęć „forma opieki”, „forma wychowania”, „metoda opieki”, „metoda wychowania”. Rodzaje form opieki i wychowania. Rodzaje metod opieki i wychowania. Poznanie wybranych metod opieki i wychowania: werbalne, niewerbalne, alternatywne – aktywizujące). Znaczenie kształtowania kontaktów, więzi, atmosfery w pracy opiekuńczo-wychowawczej w różnych.

Laboratoria

Wprowadzenie do pracy z grupą: ustalenie kontraktu grupowego. Zasady funkcjonowania grup, zasady integracji grupy, dynamika rozwoju grupy. Podstawowe problemy komunikacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Bariery komunikacyjne i ich znaczenie w procesie wychowania. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych. Agresja, asertywność, uległość w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Wykorzystanie zachowań asertywnych w relacjach wychowawczych. Prawa dziecka: specyfika poszczególnych praw dziecka, uwrażliwianie na sytuacje łamania praw dziecka. Twórcze myślenie. Wykorzystanie metod i form twórczego myślenia w pracy opiekuńczo-wychowawczej. Grupa, jako zwierciadło społeczne. Budowanie tożsamości grupowej. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem: przyczyny powstawania stresu, indywidualne strategie radzenia sobie ze stresem, wykorzystanie metod relaksacji w pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład konwencjonalny z elementami dyskusji i pokazem medialnym.

Laboratoria – praca w grupach, gry dydaktyczne, inscenizacje, gry symulacyjne, praca z książką, metody ekspresyjne, dyskusja, burza mózgów.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi pracować w zespole; umie przyjmować i wyznaczać zadania; jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne; jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie	K_K07	- Ocena umiejętności praktycznych (pracy grupowej) - Ocena projektu zajęć opiekuńczo-wychowawczych	Laboratorium
Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł	K_U04	- Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych	Laboratorium
Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne, głównie opiekuńczo-wychowawcze	K_K08	- Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena projektu zajęć opiekuńczo-wychowawczych	Laboratorium
Potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej	K_U09	- kolokwium - Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	- Wykład - Laboratorium
Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań pedagogicznych; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań	K_U10	- kolokwium - Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	- Wykład - Laboratorium
Student ma elementarną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej	K_W16	- kolokwium - Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	- Wykład - Laboratorium
Potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań	K_U02	- Ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena rozwiązania zadań problemowych	Laboratorium
Wykorzystuje zdobytą wiedzę do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej	K_U13	- Ocena swobodnej wypowiedzi - Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych	Laboratorium
Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej	K_K04	Ocena swobodnej wypowiedzi	Laboratorium
Ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań opiekuńczo-wychowawczych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki	K_K03	- Ocena swobodnej wypowiedzi - Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych	Laboratorium

Warunki zaliczenia

Wykłady

Podstawą zaliczenia wykładów jest pozytywna ocena z pisemnego kolokwium z progami punktowymi.

Laboratoria

Podstawą zaliczenia laboratorium jest: ocena samodzielnie przygotowanych scenariuszy zajęć wychowawczych (kryteria oceny: formułowanie adekwatnych celów zajęć, dobór odpowiednich do tematu metod i form pracy, innowacyjność, twórczość) – 50% oceny; ocena aktywnego udziału w zajęciach (50% oceny).

Ocena końcowa z przedmiotu jest średnią arytmetyczną pozytywnych ocen z laboratoriów i wykładu.

Literatura podstawowa

1. Gajewska G., *Pedagogika opiekuńcza: elementy metodyki*, Zielona Góra 2009.
2. Gajewska G., Doliński A., *Teoretyczno-metodyczne aspekty warsztatu pracy pedagoga: scenariusze zajęć wychowawczych*, T. I, Zielona Góra 2002, 2007.
3. Dąbrowski Z., *Pedagogika opiekuńcza w zarysie*, cz. 2, Olsztyn 2006.
4. Górnicka B., *Metodyka pracy opiekuńczo - wychowawczej*. Podręcznik akademicki. Opole 2015.
5. Łobocki M., *W poszukiwaniu skutecznych form wychowania*, Warszawa 1990.
6. Turska E., *Indywidualne i społeczne wymiary tożsamości przyszłych pedagogów*, Zielona Góra 2013.
7. Vopel K.W., *Poradnik dla prowadzących grupy*, Kielce 1999.
8. Zajdel K. *Wychowanie dziecka*, Gdańsk 2010.
9. Każdorazowo uaktualniana i przekazywana studentom.

Literatura uzupełniająca

1. Brągiel J., *Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej: wybrane zagadnienia do ćwiczeń, skrypt dla studentów III i IV roku pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej studiów stacjonarnych i zaocznych*, Opole 1984.
2. Dąbrowska-Jabłońska I., red., *Terapia dzieci i młodzieży: metody i techniki pomocy psychopedagogicznej*, Kraków 2006.
3. Dąbrowski Z., red., *Węzłowe problemy opieki i wychowania w domu dziecka*, Olsztyn 1997.
4. Diemut H., *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą: poradnik do treningu mediacji*, Kielce 2002.
5. Gajewska G., Bazydło-Stodolna K., *Teoretyczno-metodyczne podstawy pracy opiekuńczo-wychowawczej w świetlicy: scenariusze zajęć wychowawczych*, T. VIII, Zielona Góra 2005.
6. Gajewska G., Gajewska J. (2012). Współpraca z rodzicami. Wskazówki, programy, scenariusze spotkań. Tom 1, Zielona Góra
7. Gajewska G., *Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej*. [w:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI w.*, T. III, red. T.Pilch, Warszawa 2004.
8. Gajewska G., Szczęsna A., Turska E., *Teoretyczno-metodyczne podstawy opieki i wychowania w internacie i bursie szkolnej: scenariusze spotkań wychowawczych z młodzieżą*, T. XI, Zielona Góra 2009.
9. Gajewska G., Szczęsna A., Turska E., *Teoretyczno-metodyczne podstawy warsztatu wychowawcy kolonii: scenariusze zajęć wychowawczych, programy kolonii, półkolonii, obozów, biwaków*, T. X, Zielona Góra 2008.
10. Gajewska G., Turska E., *Teoretyczno-metodyczne aspekty opieki i wychowania w świetlicy: scenariusze spotkań, programy*, T. XII, Zielona Góra 2011.
11. Grochulska J., *Agresja u dzieci*, Warszawa 1993.
12. Hamer H., *Klucz do efektywności nauczania*, Warszawa 1994.
13. Kamińska U., *Metodyka pracy wychowawczo-opiekuńczej*, Katowice 2002.
14. Kelm A., *Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej*, Warszawa 2000.
15. Król-Fijewska M., *Trening asertywności*, Warszawa 1992.
16. Łobocki M., *Teoria wychowania w zarysie*, Kraków 2004.
17. Nęcka E., *Trening twórczości: podręcznik dla psychologów, pedagogów, nauczycieli*, Kraków 1998.
18. Oyster C.K., *Grupy*, Poznań 2002.
19. Schenk C., *Relaksacja – sposób na stres*, Warszawa 1996.
20. Vopel K., *Jak pobudzić kreatywność grupy*, Kielce 2003.
21. Każdorazowo uaktualniana i przekazywana studentom.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Jarosław Wagner (ostatnia modyfikacja: 09-04-2018 16:48)